

Asiantuntijalausunto HE 154/2022 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle

Loimu ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 (HE 154/2022 vp)

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2023. Loimu edustaa laajalti luonnontieteellisten, ympäristö- ja metsäalojen korkeasti koulutettuja ammattilaisia.

Lausumme valtion vuoden 2023 talousarvioesityksestä seuraavaa:

Suomen Ympäristökeskus (momentti 35.01.04)

Suomen Ympäristökeskukselle (SYKE) esitetään myönnettäväksi nettomäärärahana 25,9M€, jossa on laskua vuoden 2021 SYKEN nettomenojen toteumaan verrattuna 1,6M€ (-5,8 %). Vuodelle 2023 budjetoidaan verrattuna 2021 toteumaan melko reilua bruttomenojen kasvua (63,8M€→71,9M€), mutta vielä reilumpaa bruttotulojen kasvua (36,3M€→46,0M€). Loimu ry toteaa, että SYKE tekee ensiarvoisen tärkeää työtä kestäväen kehityksen edistämiseksi. Näin ollen nettomäärärahojen vähentäminen ei kehityskulkuna ole toivottava, vaikka bruttomenoihin budjetoitaisiinkin lisää.

SYKEN kokonaishenkilötyövuosien määrän hallitus arvioi olevan 654 vuonna 2023, joka on 6htv suurempi kuin 2021 toteuma, mutta peräti 20htv pienempi kuin 2022 arvio. Suoralla budjettirahoituksella palkatun henkilöstön määrä vastaa 275 henkilötyövuotta, joka on vain 42 prosenttia kokonaishenkilötyövuosien määrästä. Hallitus toteaaakin, että SYKEN henkilöstön kokonaismäärä riippuu ensisijaisesti ulkopuolisen rahoituksen kehittymisestä.

Loimu pitää SYKEN rahoituksellista rakennetta tällaisenaan haavoittuvana SYKEN tutkimustehtävien toteuttamisen kannalta. SYKEN osaamiselle on iso tilaus. Perusrahoituksen alhaisessa suhteellisessa tasossa on riskinä muun muassa, että SYKEN mahdollisuudet täysimääräisesti hakea ja kotiuttaa Euroopan unionilta saatavaa rahoitusta heikkenevät. Jos SYKEN rahoitus ei riitä kattamaan EU-hankkeiden tyypillisesti noin 20 prosentin, joskus suurempaa 30-50 prosentin omarahoitusosuutta ja sen takia SYKE joutuu jättäytymään Suomen kannalta edullisten ja kustannustehokkaiden tutkimushankkeiden ulkopuolelle, sahaamme niin sanotusti omaa oksamme ja tilanne ei ole toivotun kaltainen.

Loimu ry esittää, että hallitus asettaa tavoitteeksi kasvattaa suoran budjettirahoituksen osuutta SYKEN rahoituksesta. Tavoitteeksi suoralle budjettirahoitukselle tulisi asettaa vähintään 50 prosentin osuus SYKEN rahoituksesta järkevällä aikavälillä, esimerkiksi 5 seuraavan vuoden aikana. Tavoitteena on SYKEN tuloksellisuusmittareiden saavuttamisen varmistamisen lisäksi se, että SYKEN kyky hakea ja kotiuttaa EU:lta saatavaa tutkimusrahoitusta paranee mitattavalla tavalla nykyisestä.

Tutkimusalue Arandan rahoitus sisältyy SYKEN kokonaisrahoitukseen. Viime vuosina aluksen rahoitus on ollut epävakaa pohjalla ja sitä on jouduttu hakemaan muun muassa lisätalousarvioiden kautta. Aranda kuuluu Suomen kansalliseen tutkimusinfrastruktuuriin ja sen merkitys Suomen merentutkimukselle on suuri. Aluksen rahoituksen vakauttaminen olisi näin ollen tärkeää.

Loimu ry esittää, että Arandan lakisääteisten toimintojen ja tutkimuksellisten tavoitteiden saavuttamiseksi aluksen toiminnalle ja ylläpidolle varataan erillinen, riittävä ja korvamerkitty summa.

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (momentti 35.10.52)

Metsähallituksen Luontopalvelujen ylläpitämät kansallispuistot ja muut suojelualueet ovat merkittäviä paitsi luonnolle myös kansalaisille terveys- ja hyvinvointivaikutusten takia. Erityisesti kansallispuistojen kävijämäärät ovat huomattavasti kasvaneet viime vuosina, ja siksi alueiden hoito vaatii resursseja, mikä tukee myös puistoihin tukeutuvia virkistys- ja matkailupalveluja.

Luontopalvelut on saanut kolmen vuoden ajan erillisrahoitusta, jolla on pienennetty palvelurakenteiden merkittävää korjausvelkaa ja parannettu rakenteiden laatua ja kapasiteettia. Nyt tuo rahoitus on loppumassa, vaikka korjausvelkaa on edelleen runsaasti, esteettömille palveluille on kasvava kysyntä ja uudet suojelualueet, kuten Sallan uusi kansallispuisto, tuovat investointitarpeita. Myös EU:n biodiversiteettistrategian ja HELMI-ohjelman toteutuksiin Metsähallitus tarvitsee resursseja ja uusia välineitä.

Loimu ry esittää, että ympäristöministeriön momentille 35.10.52 tehdään pysyvä tasonkorotus. Riittävä taso on 45 miljoonaa euroa/vuosi aikavälillä 2023–2026. Alustavasti momentin kehyykseksi on nyt sovittu 40,6 miljoonaa euroa/vuosi.

Helsingissä, 26.10.2022

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Mikko Salo
Toiminnanjohtaja
p. 041 458 0033
mikko.salo@loimu.fi

Jukka Sippola
Neuvottelupäällikkö
p. 040 551 3104
jukka.sippola@loimu.fi